

*Tijdens de opnames van de film "Dagblad Vooruit", 1933. Van Hecke zittend vooraan,
Jo De Haes achter de camera en rechts Amédée De Keuleneir*

PORTRET

Paul-Gustave Van Hecke

Hendrik Ollivier, departementshoofd Beeld
en Geluid AMSAB

Paul-Gustave Van Hecke werd geboren op 27 december 1887 in de arme Gentse arbeidersbuurt Meulestede. Na de dood van zijn vader gaat hij op 10-jarige leeftijd noodgedwongen werken in een textiel fabriek om bij te dragen in het levensonderhoud van het gezin. Verwijzend naar het schilderij van A. De Maerteleire vat hij later die periode samen met "De klok slaat vijf ure! Half slapend ...".

Op 18-jarige leeftijd slaagt hij erin bediende te worden in de Usine Coopérative Cotonnière, een bedrijf dat deel uitmaakt van de Gentse Samenwerkende Maatschappij Vooruit. Als medestichter en secretaris van de Socialistische Jonge Wacht zet hij zijn eerste stappen in de politieke wereld. Hij heeft onder meer contact met Hendrik De Man, met wie hij de mening deelt dat de arbeidersklasse niet alleen materieel, maar evenzeer intellectueel dient ontvoogd te worden. Na twee jaar houdt hij het bij de Socialistische Jonge Wacht voor bekeken. Het is niet duidelijk of hier een meningsverschil aan de grondslag lag dan wel de onrustige natuur van Van Hecke en zijn nooit aflatende drang om zijn intellectuele en culturele horizons te verleggen. Als jonge snaak richt hij in zijn eentje het tijdschrift *Nieuw leven* (1907-1910) op. Met het tijdschrift wil hij het werk van moderne kunstenaars propageren en een aanval lanceren tegen de burgerlijk samenleving, die de kunst miskent. Hij uit zijn bewondering voor het werk van enkele Vlaamse

schrijvers, die overigens bijna allen bijdragen leveren voor het tijdschrift: Vermeylen, Streuvels, Teirlinck, Van de Woestijne.

In 1909 richt hij samen met enkele progressieve studenten en artiesten de *Vlaamse Vereniging voor Toneel- en Voordrachtkunst* op. Onder hen Fritz Van den Berghe, met wie hij zijn leven lang intiem bevriend zal blijven.

Naast Fritz Van den Berghe leert hij in diezelfde periode ook Contant Permeke en Gustave en Leon De Smet kennen. Samen met Permeke verhuist hij kort daarop naar Sint-Martens-Latem. De groep zal later, vooral door toedoen van Van Hecke, vermaardheid verwerven als de "tweede Latemse groep".

Nog in 1909 richt Van Hecke samen met de jonge literaire criticus André De Ridder het tijdschrift *De Boomgaard* (1909-1911) op. In 1910 verhuist hij naar Antwerpen. Hij wordt er achtereenvolgens redacteur van de kranten *La Métropole* en *De Nieuwe Gazet*. Hij trouwt er ook met Maria Barbery. Het huwelijk zal echter niet lang standhouden.

Bij het uitbreken van de oorlog trekt Van Hecke alleen naar Brussel. Hij maakt er kennis met het naaistertje Honorine Deschrijver. Door haar krijgt Van Hecke interesse voor de wereld van de mode. Ze gaan zelf modellen ontwerpen en hebben binnen de kortste keren onder de naam Norine een succesvolle zaak op de Louisalaan.

Drie bestuursleden van de Socialistische Jonge Wacht, v.l.n.r. Paul-Gustave Van Hecke, Désiré Bouchery (later minister in de regering Van Zeeland) en Hippolyte Vandemeulebroecke (later volksvertegenwoordiger)

Na de oorlog zoekt Van Hecke opnieuw contact met zijn naar het buitenland gevluchte kunstenaarsvrienden. Nog steeds laaiend enthousiast over hun werk besluit hij samen met De Ridder alles in het werk te stellen om het te propagieren. In Brussel richt hij in juli 1920 de galerij Sélection, Atelier d'Art contemporain op, met de bedoeling er een centrum van te maken van wat Europa aan avant-gardkunst te bieden heeft. Op 1 augustus verschijnt het eerste nummer van het tijdschrift Sélection. Financieel wordt de galerij geen succes, slechts weinigen durven het blijkbaar aan de avant-gardewerken ook daadwerkelijk te kopen. In 1922 wordt de galerij gesloten. Van Hecke en De Ridder zien hun doel echter bereikt: door de talrijke tentoonstellingen zijn ze er niet alleen in geslaagd de Latemse kunstschilders in de belangstelling te brengen, op die korte tijdspanne slaagden zij er bovendien in het belangrijkste te brengen van wat het expressionisme en het kubisme op dat ogenblik te bieden hadden. Er waren onder meer werken te zien geweest van Ensor, F. Jaspers, Masereel, Permeke, Servaes, G. en L. De Smet, Spilliaert, Van de Woestijne, Braque, Lhote, Matisse, Modigliani, Picasso en beeld-

houwwerk van Archipenko, Cantré, O. Jaspers, Minne, Krop en Zadkine.

Na het sluiten van de galerij legt Van Hecke zich toe op het tijdschrift, dat de belangrijkste vertediger wordt van het "Vlaams expressionisme". Daarnaast blijft hij de belangen behartigen van galerij Le Centaure, eigendom van Walter Swarzenberg. "Pégé" Van Hecke is ondertussen een begrip geworden in de kunstwereld. Heel wat vooraanstaande kunstenaars behoren tot zijn persoonlijke vriendenkring en komen geregeld bij hem thuis over de vloer. In die context ontstaat Art vivant, een vereniging die zich tot taak stelt samenkomsten tussen moderne kunstenaars te organiseren.

In 1926 richt Van Hecke de kunstgalerij L'Epoque op. In 1928 organiseert E.L.T. Mesens er een fototentoonstelling met o.a. werk van Man Ray, Berenice Abott, André Kertesz, Laslo Moholy-Nagy, Eli Lotar, Aenne Biermann, Germaine Krull en Eugène Atget.

Het werk van al deze fotografen zal later regelmatig gepubliceerd worden in *Variétés*.

Op 15 mei 1928 verschijnt het eerste nummer van *Variétés*. Een kunsttijdschrift waarin literatuur,

Koekoek

Prijs fr. 0.50 HUMORISTISCH WEEKBLAD - 3e Jaargang - Nr. 19 7 Sept. 1933

Karikatuur van Gust Van Hecke door FREE (Fritz Van den Berghe). Voorpagina Koekoek, 7 september 1933

beeldende kunst, muziek en film aan bod komen. Het baart onmiddellijk internationaal opzien. De pionier Van Hecke neemt het deze keer vooral op voor de surrealistische kunstenaars. Ook dit initiatief blijkt na korte tijd financieel onhaalbaar en na twee jaar houdt *Variétés* op te verschijnen. De mondiale economische crisis treft ook de modezaak Norine. De klerencollectie wordt openbaar verkocht en kort daarop volgt de veiling van de - nu van onschatbare waarde - schilderijenverzameling van Van Hecke.

In 1931 keert Van Hecke terug naar Gent. Hij wordt redacteur bij de socialistische krant Vooruit. In 1933 start hij de kunstrubriek *Het Geestesleven*, later overgenomen door Richard Minne en Louis-Paul Boon. In hetzelfde jaar schrijft hij het scenario voor de film *Dagblad Vooruit*⁽¹⁾. De realisatie gebeurt door de Nederlandse groep Visie, met schitterend camerawerk

van Jo De Haes. Later wordt Van Hecke redactiesecretaris en vervolgens hoofdredacteur van Vooruit. Toch blijft hij actief in de kunstwereld. Voor L'Art vivant organiseert hij samen met De Ridder tentoonstellingen in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel. Hij werkt onder meer mee aan de Exposition Internationale de la Photographie (1932), georganiseerd door zijn vriend E.L.T. Mesens, en schrijft de inleiding voor de catalogus.

Van Hecke blijft hoofdredacteur van Vooruit tot het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. Na de oorlog wordt hij voor korte tijd bestuurder van het weekblad *Zondagspost* en vervolgens van *Le Peuple*. In 1947 organiseert hij samen met Piet Vermeulen het eerste Internationaal Filmfestival van Brussel en wordt er het volgende jaar de directeur-generaal van. In 1948 wordt hij tevens directeur-generaal van de bioscoopketen Pathé. Ondertussen publiceert hij de monografieën over Gustave De Smet (samen met E. Langui) en over zijn intiemste vriend Fritz Van den Berghe, die tot aan zijn dood in 1939 met hem werkte op de redactie van Vooruit. Vanaf 1949 organiseert hij nog de jaarlijkse kunsttentoonstellingen in het casino van Knokke. Hij overlijdt op 23 februari 1967 te Elsene.

(1) De film wordt bewaard in het filmarchief van het AMSAB.

Beknopte bibliografie

De Ridder, A., *Laethem-Saint-Martin, colonie d'artistes*. Bruxelles/Paris : Editions Lumières, 1945.

De Volder, B., *Paul-Gustave Van Hecke. Oostvlaamse literaire monografieën 52*. Gent : Provincie Oost-Vlaanderen, 1989, pp. 161-192.

Koekoek, 3de Jrg., 19 (7 september 1933).

Murez, J., *De progressieven*. Winksele : Boek en Vorm, 1989, pp. 128-136.

Vanschoenbeek, G., *Novecento in Gent. De wortels van de sociaal-democratie in Vlaanderen*. Antwerpen/Gent : Hadewych/Amsab, 1995, pp. 199, 244-245.